

CULTURA

‘La jove de la perla’ tornarà al Museu Mauritshuis de l’Haia

Després de dos anys de pelegrinatge arreu del món, la pintura *La jove de la perla* de Vermeer tornarà a la seva ubicació original al Museu Mauritshuis de l’Haia. El retorn de l’obra mestra del pintor holandès es farà efectiu el 27 de juny, coincidint amb la reobertura del museu un cop hagin finalit-

zat les obres de renovació i condicionament de la pinacoteca, un edifici del segle XVII situat al cor de la capital d’Holanda que també acollirà obres de Rembrandt, Carel Fabritius i Jan Steen. Durant l’exili, *La jove de la perla* s’ha exhibit en museus dels Estats Units, el Japó i Itàlia.

“Cap poble sense escola”

El Museu d’Història dedica una mostra a l’obra cultural i pedagògica de la Mancomunitat

El Museu d’Història de Catalunya inaugura les commemoracions del centenari de la Mancomunitat amb una mostra sobre la seva obra cultural i pedagògica. La seguiran set exposicions més arreu del país.

SÍLVIA MARIMON

BARCELONA. El 6 d’abril del 1914 es reunia per primera vegada l’Assemblea de la Mancomunitat i elegia com a president Enric Prat de la Riba. El seu discurs era realista: “La Mancomunitat, que com a personalitat és tot, com a poder no té res”. No tenia ni competències ni finançament, però ambicionava molt. Prat de la Riba volia abraçar tot el territori: “Que no hi hagi ni un sol ajuntament de Catalunya que deixi de tenir, a part dels serveis de policia, la seva escola, la seva biblioteca, el seu telèfon i la seva carretera”.

Al llarg d’aquest any, en què se celebra el centenari d’aquest primer intent d’estructura d’estat, diferents exposicions mostraran l’obra de la Mancomunitat. La primera, *La Mancomunitat de Catalunya. Cultura i pedagogia*, es va inaugurar ahir al Museu d’Història de Catalunya i es podrà veure fins al 27 d’abril. Després viatjarà pel territori català. L’exposició, produïda pel museu i organitzada amb la Diputació de Barcelona, mostra la determinació de la Mancomunitat per la cultura i la pedagogia.

Una de les peces inèdites que s’hi exhibeixen és un bust de guix d’Enric Prat de la Riba. L’escultura, obra d’Ismael Smith (Barcelona, 1886 - Nova York, 1972), es va perdre durant la Guerra Civil. La va localitzar un antiquari i la va adquirir el Museu d’Història de Catalunya, que la mostra per primera vegada.

Dames amb una sòlida cultura

Un dels espais de l’exposició està dedicat a l’Institut d’Estudis Catalans. Anterior a la Mancomunitat, el va crear l’aleshores president de la Diputació de Barcelona, Enric Prat de la Riba, el 1907. El 1911 es va crear la Secció Filològica i la Secció de Ciències. Un any més tard es va fundar la secció més activa, la històrico-arqueològica. La feina que va fer va ser espectacular: es va descobrir el jaciment d’Empúries i es va iniciar la recuperació de les pintures romàniques.

El 1914 es va inaugurar la Biblioteca de Catalunya. Poc després es cre-

01. Aula de l’Escola d’Infermeres de Santa Madrona, 1921. AUTOR DESCONEGUT (AHD) 02. Tasques d’arrencament de les pintures murals de l’església de Santa Maria de Taüll, 1922. FUNDACIÓ INSTITUT AMATLLER D’ART HISPÀNIC. ARXIU MAS

aria la xarxa de biblioteques populars amb l’ambició que totes les poblacions poguessin accedir al préstec de llibres. Fins i tot, i va ser molt innovador a l’època –la resta de l’Estat no ho adaptaria fins al 1923–, hi havia sales per a públic infantil. I el 1915 es va crear l’Escola Superior de Bibliotecàries. A l’exposició hi ha documents que constaten l’èxit de la iniciativa: “L’èxit obtingut amb el nou ensenyament ha superat les més falagueres esperances”. Van decidir no limitar les places de l’Escola: “Els ensenyaments de l’Escola interessen a tota dama que vulgui tenir una sòlida cultura”.

La visita d’Einstein

L’exposició continua per la tasca pedagògica que va fer la Mancomunitat. “Cercar ensenyança on no hi ha investigació és cercar l’aigua allà on no raja, allà on les deus són estroncades”. La frase és de Prat de la Riba i reflecteix l’afany per modernitzar el país. Es va adoptar el mètode Montessori i es van donar beques perquè els mestres viatgessin per Europa i importessin les principals innovacions pedagògiques. Es va organitzar l’Escola d’Estiu i es va crear el Consell de Pedagogia.

Un dels projectes que més èxit va tenir va ser l’Escola Industrial. L’exposició destaca la visita, el 1923, d’Albert Einstein, que hi va impartir

Llengües
Una entitat va demanar que l’esperanto fos llengua obligatòria a les escoles

Inèdit
Es mostra un bust de guix de Prat de la Riba perdut durant la Guerra Civil

una classe sobre la teoria de la relativitat en francès. Einstein també va voler conèixer els anarquistes catalans i va anar al local de la CNT al carrer Sant Pere més Baix, on va parlar amb Àngel Pestaña. La part final està dedicada a l’associacionsime. La Mancomunitat va donar suport a

moltes iniciatives impulsades per la societat civil. En la mostra es pot llegir una carta de l’entitat esperantista Kataluno Esperantisto. Demana que l’esperanto sigui llengua obligatòria a les escoles: “Posaria la nostra benvolguda terra al davant de les estrangeres per sempre més”. —

Sis exposicions en xarxa per tot el territori

● **L’inici del demà al CCCB**
L’inici del demà. Mancomunitat de Catalunya: 100 anys és un exposició singular. Tindrà una mostra genèrica al CCCB i sis temàtiques repartides pel territori. A partir del 8 d’abril al CCCB es podrà veure *De la beneficència al servei públic*. Mostra la introducció de la sanitat pública, com es va reformar el tractament dels dementos o la lluita contra la tuberculosi.

● **La xarxa telefònica a Lleida**

A l’Institut d’Estudis Ilerdencs es mostrarà a partir del 10 d’abril la política de comunicacions de la Mancomunitat.

● **Les biblioteques a Tarragona**
A partir del maig al Palau de la Diputació de Tarragona es podrà co-

nèixer a fons el projecte de la xarxa de Biblioteques Populars, creat a imatge i semblança de les Free Public Library d’Anglaterra.

● **La llengua a Girona**

Una de les principals realitzacions de la Mancomunitat va ser la normativització de la llengua. A la Casa de Cultura de Girona, a partir del 17 de juny, s’explicarà la creació de les normes ortogràfiques.

● **Educació i ciència a Barcelona**

A partir del 9 d’abril, a l’Escola Industrial es podran conèixer les estructures pedagògiques que s’hi van crear. I a l’Institut d’Estudis Catalans, a partir de l’11 d’abril, es mostrarà l’activitat científica que es va emprendre i com es va obtenir el reconeixement internacional.

